

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากลของนักเรียนเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

FACTORS AFFECTING STRINGED INSTRUMENT STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENT

บุญญารัตน์ นิมโชคชัยเจริญ¹
Boonyarat Nimchokchaicharoen

บทคัดย่อ

ผลงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารายละเอียดเชิงลึกด้านปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สามารถส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติเครื่องสายสากลในระดับเตรียมอุดมดนตรี โดยจัดทำด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเตรียมอุดมดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (เครื่องสายตะวันตก) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 53 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จและนักเรียนกลุ่มปกติ

ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติเครื่องสายสากลของนักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จและนักเรียนกลุ่มปกติ ได้แก่ การตั้งเป้าหมายต่อผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การเข้าร่วม Master Class และเข้าชมการแสดงดนตรี หากความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับบทเพลงต่างๆ นำความรู้และความเข้าใจจากวิชาแกนดนตรีไปปรับใช้เพื่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีเดี่ยวและการรวมวง ทั้งนี้กลุ่มนักเรียนประสบความสำเร็จมีปัจจัยที่มีความแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มปกติ ได้แก่ ฝึกซ้อมเครื่องดนตรีเอกมากกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และเข้าร่วมการแข่งขันดนตรีเพื่อพัฒนาตนเองเมื่อมีโอกาส

คำสำคัญ: นักเรียนเตรียมอุดมดนตรี; การปฏิบัติเครื่องสายสากล; ปัจจัยความสำเร็จทางการเรียน

Abstract

This research aims to study the internal factors and external factors affecting string students' academic achievement. Quantitative and qualitative methodologies were used in the study. The structured questionnaire was used in the quantitative data gathered from purposive sampling of 53 pre-college western string students of the College of Music, Mahidol University enrolled in the second semester of the academic year 2014.

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Quantitative statistical analysis was presented by frequency. For qualitative data, content analysis method was employed. The results are as follows: factors affecting both successful string students and regular students' academic achievement include goal setting in each semester, participation in music master class and concerts, self-motivated study of background and detail of the piece, conscientiousness, invested mentors, caring and supportive parents being able to apply knowledge from theory subjects in practice. However successful string students differ in two areas, they practice more than 21 hours per week and are interested in taking part in music competitions.

Keyword: Music students; String music instruments; Factors affecting achievement

1. บทนำ

ดนตรีคือศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ปัจจุบันดนตรีมีลำดับความสำคัญที่เพิ่มขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว ซึ่งถือว่าดนตรีเป็นวิชาความรู้ที่มีคุณค่าต่อเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และการช่วยพัฒนาความคิดให้กว้างไกลจึงสามารถสรุปได้ว่าดนตรีคือส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านอารมณ์และจินตนาการของเด็กนั่นเอง ทั้งนี้มีนักเรียนจำนวนมากที่มีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งในวิทยาลัย สถาบัน และมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้มีการเปิดการเรียนการสอนในสาขาดนตรีโดยเฉพาะตั้งแต่ระดับมัธยมปลาย ปริญญาตรี ปริญญาโท จนถึงปริญญาเอก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนดนตรีที่มีเนื้อหาเหมาะสมและปัจจัยต่างๆ ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา อาทิเช่น ศศิวิมล ช่างเรียน (2548) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเครื่องดนตรีปฏิบัติสากลของนักเรียนเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” สุรติ ประพัฒน์รังษี (2550) “กระบวนการฝึกซ้อมดนตรี (กลุ่มเครื่องลมไม้) กรณีศึกษานักเรียนชั้นเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” วิชชวรรณ ศรีมาศ (2551) “การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการซ้อมเปียโนของนักเรียนระดับชั้นต้น กรณีศึกษาโครงการดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล” อนุวัติ คุณแก้ว (2555) “การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนสูงและต่ำของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” มนต์ ไพฑูรย์เจริญลาภ (2556) ซึ่งจากงานวิจัยเหล่านี้ทำให้สามารถแบ่งปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนออกเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภายใน ได้แก่ นิสัยทางการเรียน ความทะเยอทะยาน ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรู้ ความเข้าใจเชิงดนตรี ซึ่งเป็นปัจจัยที่นักเรียนสามารถสร้างและควบคุมได้ สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งบรรยากาศระหว่างการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี (Major Performance) และวิชารวมวง (Ensemble) โดยทำการศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติเครื่องสายตะวันตก (String) โดยตรงเพื่อนักเรียนที่ศึกษาในเครื่องดนตรีประเภทดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ต่อตนเองได้อย่างทันที และเพื่อครูหรือผู้รับผิดชอบ

ชอบในการจัดการเรียนการสอนจะนำงานวิจัยดังกล่าวไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเชิงดนตรีซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาแกนดนตรี ประกอบด้วย วิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์ (Music Theory and Analysis) วิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรี (Written Skills and Aural Skills) และวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก (History of Western Music) ที่นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากวิชาดังกล่าวไปปรับใช้ต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารายละเอียดเชิงลึกด้านปัจจัยภายใน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติเครื่องสายสากลในระดับเตรียมอุดมดนตรี
2. เพื่อศึกษารายละเอียดเชิงลึกด้านปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติเครื่องสายสากลในระดับเตรียมอุดมดนตรี

3. ประโยชน์ของการวิจัย

1. นักเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติเครื่องสายสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อครูในการจัดการเรียนการสอน เพราะทราบถึงปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้เรียนและนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น
3. ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้สนใจทำการศึกษาหรืองานวิจัยอื่นๆ ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คือนักเรียนเตรียมอุดมดนตรีชั้น ม.4 - 6 สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (เครื่องสายตะวันตก) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2557 ซึ่งทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือนักเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายถึง นักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทางดนตรีระดับประเทศและระดับนานาชาติ หรือได้รับการคัดเลือกเพื่อแสดง ร่วมเล่นในวงดนตรีต่างๆ จำนวน 25 คน และกลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนกลุ่มปกติ (ไม่เข้าเกณฑ์ในกลุ่มแรก) จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้น 53 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมผลวิจัยในเชิงปริมาณจะใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และเชิงคุณภาพจะใช้

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียนที่มีประสบความสำเร็จสูงในการเรียนและการฝึกซ้อม

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงโดยแก้ไขจากการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหรือแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปให้นักเรียนที่เข้าร่วมการศึกษาวินิจฉัยตอบ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนัดหมายและแจกแบบสอบถามให้แก่นักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อนักเรียนทำแบบสอบถามและเพื่อที่ผู้วิจัยจะได้คอยช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามแก่นักเรียน

2. ผู้วิจัยทำการรวบรวมผลข้อมูล

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ตามสถิติพื้นฐาน

4. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักเรียนที่มีความโดดเด่นในการเรียนและการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีเพิ่มเติม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีเนื้อหาคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนและการซ้อมของนักเรียนกลุ่มนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สำหรับปัจจัยภายในจะประกอบด้วยข้อคำถามด้านนิสัยทางการเรียน ความทะเยอทะยาน ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบต่อนตนเอง และความรู้ความเข้าใจเชิงดนตรี และในส่วนของปัจจัยภายนอกจะมีเนื้อหาในด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับนักเรียน และบรรยากาศระหว่างการเรียนการสอน รวมทั้งสิ้น 50 ข้อคำถาม ทั้งนี้เมื่อผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดแล้วจะนำมาวิเคราะห์เพื่อหาว่านักเรียนคนใดที่ทำการตอบแบบสอบถาม และมีความโดดเด่นในการเรียนและการฝึกซ้อม ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์นักเรียนคนดังกล่าวเพื่อเก็บข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนและการฝึกซ้อม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ (Frequency) ซึ่งได้แก่ จำนวนคนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบคำถามในแต่ละระดับเกณฑ์คะแนน โดยทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผลจากนักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จสูงกับผลจากนักเรียนกลุ่มปกติ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลจากแบบสอบถามกับความสำเร็จของนักเรียน

5. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยภายใน
3. ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยภายนอก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนเครื่องสายตะวันตกเตรียมอุดมดนตรีส่วนใหญ่ร้อยละ 73.6 เป็นเพศหญิง และเพศชาย ร้อยละ 26.4 โดยศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 28.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 30.2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 41.5 ทั้งนี้ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีที่มีนักเรียนเรียนมากที่สุดถึงร้อยละ 69.8 เครื่องมือเอกไวโอล่า ร้อยละ 13.2 เซลโล ร้อยละ 13.2 และดับเบิลเบส ร้อยละ 3.8

ข้อมูลพื้นฐานด้านผลการเรียนวิชาพื้นฐานดนตรี ได้แก่ วิชาปฏิบัติเครื่องมือเอก วิชาของนักเรียนกลุ่มที่ 1 (นักเรียนที่ประสบความสำเร็จสูง) และนักเรียนกลุ่มที่ 2 (นักเรียนกลุ่มปกติ) พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีผลการเรียนดีเยี่ยม ในวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอก วิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์ วิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรี รวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก

ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยภายใน

ด้านนิสัยทางการเรียน

พบว่า นักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ ฝึกซ้อมโดยเฉลี่ยมากกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มปกติจะฝึกซ้อมโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 7 - 14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มากที่สุด อีกทั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการเตรียมตัวซ้อมบทเพลงให้มีความพร้อมก่อนการเข้าเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกอย่างเป็นประจำ

ด้านความทะเยอทะยาน

นักเรียนกลุ่มที่ 1 (นักเรียนประสบความสำเร็จ) และนักเรียนกลุ่มที่ 2 (นักเรียนปกติ) มีการตั้งเป้าหมายผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้มีผลการเรียนที่ดีขึ้นทุกภาคการศึกษา สำหรับการเข้าร่วมแข่งขันทางดนตรี นักเรียนกลุ่มที่ 1 เข้าร่วมการแข่งขันเพื่อพัฒนาตนเอง แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มที่ 2 ไม่เข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรีเพื่อพัฒนาตนเอง

ด้านความกระตือรือร้น

นักเรียนทั้งสองกลุ่มเข้าร่วมการ Master Class และการแสดงดนตรี เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมอย่างเป็นประจำและมีความกระตือรือร้นในการนำบทเพลงที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนกลับไปฝึกซ้อมทันที

ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะคอยดูแลรักษาเครื่องดนตรีให้อยู่ในสภาพดีเสมอ เพื่อไม่ให้มีปัญหาขณะเล่นรวมวง อีกทั้งมีความรับผิดชอบต่อการเข้าเรียนวิชารวมวงทุกครั้งและแจ้งลาอาจารย์ผู้สอนล่วงหน้า หากไม่สามารถเข้าเรียนได้

ด้านความรู้และความเข้าใจเชิงดนตรี

วิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จมีความสามารถในการอ่านโน้ตในทันที (Sight Reading) แต่นักเรียนกลุ่มปกติยังคงขาดทักษะในด้านดังกล่าวอยู่ เกี่ยวกับการนำความรู้จากวิชานี้มาใช้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะใช้ความรู้ที่มีเพื่อการแก้ปัญหาเกี่ยวกับส่วนจังหวะที่มีความซับซ้อนนั้น โดยการหาจังหวะตกและแบ่งส่วนจังหวะอย่างเป็นประจำ

วิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรี พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญต่อการฟังเพื่อปรับระดับเสียงให้มีความถูกต้องอย่างเป็นประจำ โดยจะฝึกซ้อมทักษะการฟังให้พัฒนาเท่ากับการปฏิบัติเครื่องดนตรี สำหรับการเล่นรวมวงกับผู้อื่น นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฟังเสียงที่สมาชิกคนอื่นเล่น

วิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มนำความรู้จากวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกที่ได้เรียนมาปรับใช้กับการเล่นรวมวงให้ดีขึ้น

ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัยภายนอก

ด้านสัมพันธภาพครูกับนักเรียน

พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน โดยครูสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นบุคคลที่นักเรียนเห็นว่า มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนดนตรีมากที่สุด โดยครูสอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นผู้ที่ให้แรงบันดาลใจในการมุ่งพัฒนาตนเองต่อนักเรียน

ด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับนักเรียน

พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีระเบียบวินัยในการฝึกซ้อมและคอยช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียนและชักชวนกันฝึกซ้อมอย่างเป็นประจำ

ด้านสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับนักเรียน

พบว่า พ่อแม่และผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มให้การสนับสนุนต่อปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนดนตรีของนักเรียน รวมทั้งคอยตักเตือนให้นักเรียนฝึกซ้อมอย่างมีระเบียบวินัยอย่างเป็นประจำ

ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน

พบว่า การมีบรรยากาศในการเรียนวิชาเครื่องมือเอกและการเล่นรวมวงที่มีความสนุกสนานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจต่อการเรียนและสามารถประสบความสำเร็จทางการเรียนดนตรีได้

6. การอภิปรายผล

ปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล

1. **นิสัยทางการเรียน** พบว่า นักเรียนกลุ่มประสบความสำเร็จจะทำการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีเอกเฉลี่ยมากกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งจะวางแผนถึงสิ่งที่จะฝึกซ้อมรวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกอย่างเป็นประจำ โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก นักเรียนกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการฝึกซ้อมที่มีคุณภาพมากกว่าการซ้อมที่ได้ปริมาณรวมทั้งการเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการฝึกซ้อมเทคนิคพื้นฐานและบทเพลงให้เกิดการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกัน

2. **ความทะเยอทะยาน** พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนมากตั้งเป้าหมายต่อผลการเรียนในแต่ละภาคการศึกษา ทำให้ผลการเรียนในทุกๆ ภาคการศึกษาของนักเรียนเหล่านี้ดีขึ้นตามลำดับ โดยนักเรียนกลุ่ม

ปกติมีความมุ่งมั่นที่จะฝึกฝนบทเพลงที่มีระดับยากมากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันนักเรียนกลุ่มที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนดนตรีส่วนใหญ่ก็นั้นมีความสนใจและผ่านการเข้าร่วมการแข่งขันดนตรีที่จัดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้มีเห็นว่าการเข้าร่วมแข่งขันดนตรีเป็นโอกาสในการประเมินตนเอง หากจุดบกพร่องเพื่อแก้ไขและพัฒนาทักษะได้เป็นอย่างดี จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องมือนอก พบว่านักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลการเรียนระดับดีเยี่ยม เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ตั้งเป้าหมายทางการเรียนและมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จทางวิชาชีพดนตรีซึ่งมีความสอดคล้องกัน สำหรับนักเรียนกลุ่มปกติจะมีทัศนคติต่อการเข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรีที่ตรงข้ามกับกลุ่มนักเรียนที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนดนตรี โดยแสดงความเห็นว่าการแข่งขันสร้างความกดดันให้ตัว ของนักเรียนเอง

3. ความกระตือรือร้น พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความใฝ่รู้และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ อยู่เสมอ โดยนักเรียนมักเข้าร่วมการ Master Class หรือเข้าชมการแสดงของนักดนตรีที่มีชื่อเสียงทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเทคนิคการเล่นใหม่ๆ จากกิจกรรมเหล่านี้ และนำความรู้และเทคนิคที่ได้รับไปปรับใช้ต่อการเล่นของตนเอง อีกทั้งการที่นักเรียนนำบทเพลงที่ได้รับมอบหมาย หรือเทคนิคที่ต้องแก้ไข จากครูผู้สอนไปฝึกซ้อมในทันทีทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหา และวิธีการฝึกซ้อมที่ถูกต้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการฝึกซ้อม ในขณะที่เดียวกันนักเรียนส่วนมากเมื่อมีปัญหาในการฝึกซ้อม จะไปพบครูผู้สอนเพื่อขอคำแนะนำเป็นเพียงบางครั้งที่เท่านั้น ทั้งนี้การขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการเล่นของนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขในทันทีเพราะนักเรียนต้องรู้ตัวเสมอว่ากำลังจะฝึกซ้อมอะไร เพื่อแก้ไขสิ่งใด ทำให้การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่าบทบาทของครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยผลจากการตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจจากครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีในการพัฒนาตนเองและเป็นนักดนตรีที่ดีและมีคุณภาพ

4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มเข้าเรียนวิชารวมวงทุกครั้ง โดยหากไม่สามารถเข้าเรียนได้จะแจ้งลาครูผู้สอนล่วงหน้าเพื่อครูผู้สอนจะได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาในส่วน ของนักเรียนเครื่องดนตรีอื่นๆ ในวงเพิ่มเติม ทั้งนี้นักเรียนทุกคนดูแลรักษาเครื่องดนตรีให้อยู่ในสภาพดีเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในขณะฝึกซ้อมส่วนตัวและการเล่นรวมวง โดยก่อนเข้าเรียนวิชารวมวงนักเรียนส่วนใหญ่ จะซ้อมบทเพลงและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทเพลงมาก่อนเสมอ อีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้การเรียนรวมวงมีประสิทธิภาพคือในขณะที่เรียนนักเรียนช่วยกันรักษาวรรยากาศการเรียนโดยการไม่รบกวนการเล่น ของผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า การมีบรรยากาศในการเรียนที่ดีส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การที่สมาชิกทุกคนภายในวงมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันนั้นสามารถส่งผลต่อการเรียนรวมวงที่สัมฤทธิ์ผลได้ มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและนักเรียนคือนักเรียนเครื่องสายตะวันตก ระดับเตรียมอุดมดนตรีทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ที่จะคอยช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียน และการคบเพื่อนที่มี

ระเบียบวินัยในการฝึกซ้อม กล่าวคือเมื่อสมาชิกทุกคนสามารถเข้ากันได้ก็จะสามารถจัดตารางการซ้อมรวมวงในระหว่างสัปดาห์ ก่อนการเข้าเรียนนิทราวมวง ซึ่งทำให้เมื่อเข้าเรียนครูผู้สอนสามารถให้คำแนะนำในด้านอื่นๆ ได้มากขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมกันและกันระหว่างสมาชิกในวง เช่น การสนับสนุนให้เข้าร่วมการแข่งขันทางดนตรี การแสดงคอนเสิร์ต

5. ความรู้และความเข้าใจเชิงดนตรี พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเชิงดนตรีของนักเรียนเครื่องสายตะวันตกระดับเตรียมอุดมดนตรีกลุ่มประสบความสำเร็จและนักเรียนกลุ่มปกตินั้นแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยแบ่งตามวิชาแกนดนตรีซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกคือ วิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์ วิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรี รวมทั้งวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตก พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มได้นำความรู้จากวิชาแกนดนตรีไปปรับใช้เพื่อพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรี สำหรับวิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์นักเรียนนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อการแก้ปัญหาเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจกับส่วนจังหวะที่มีความซับซ้อน โดยนักเรียนจะใช้วิธีการหาจังหวะตกและแบ่งส่วนจังหวะฝึกซ้อมซ้ำๆ และทำซ้ำหลายๆ ครั้งจนชำนาญ นอกจากนี้นักเรียนยังนำความรู้จากวิชาดังกล่าวมาใช้ในการทำความเข้าใจรูปแบบและโครงสร้างของบทเพลงก่อนการฝึกซ้อม ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงประโยคเพลง อารมณ์เพลงและสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบทเพลง กล่าวคือนักเรียนสามารถเล่นบทเพลงและเทคนิคต่างๆ ได้ง่ายขึ้น รวมทั้งการสามารถจดจำบทเพลงอย่างมีแบบแผน และฝึกซ้อมอย่างมีความเข้าใจ ทำให้นักเรียนซาบซึ้งถึงความหมายที่แท้จริงของบทเพลง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ข้อมูลผลการเรียนวิชาแกนดนตรีของนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ที่มีผลการเรียนระดับยอดเยี่ยมในวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอกวิชาทฤษฎีดนตรีและการวิเคราะห์ วิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรี และในวิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกซึ่งทุกวิชามีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้การฟังเป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรี โดยวิชาทักษะการอ่าน การเขียนโน้ต และการฟังเสียงดนตรีเป็นวิชาที่นักเรียนเครื่องสายตะวันตก ระดับเตรียมอุดมดนตรีทั้งสองกลุ่มนำเอาความรู้ไปปรับใช้เพื่อการฟังเสียงขณะฝึกซ้อมส่วนตัวและการฝึกซ้อมรวมวง รวมถึงนำความรู้จากวิชาสอดทักษะไปปรับใช้ในการเล่นรวมวงกับผู้อื่น โดยจะฟังทั้งเสียงที่ตนเองเล่นออกมาและเสียงที่คนอื่นเล่นออกมาด้วย ทั้งนี้วิชาประวัติศาสตร์ตะวันตกเป็นอีกหนึ่งวิชาแกนดนตรีที่สามารถส่งผลต่อการปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากนักเรียนได้นำความรู้จากวิชาดังกล่าวไปใช้เพื่อการตีความบทเพลงตามประวัติความเป็นมาของบทเพลงคือการที่นักเรียนศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงที่นักเรียนบรรเลงในด้านประวัติความเป็นมาของผู้ประพันธ์ ลักษณะและสภาพแวดล้อมตามยุคสมัยของบทเพลง แรงจูงใจในการประพันธ์บทเพลงดังกล่าวของผู้ประพันธ์ วิธีการเล่นเทคนิคของแต่ละยุคสมัยซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างถูกต้อง

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนปฏิบัติเครื่องสายสากล

1. สัมพันธภาพครูกับนักเรียน พบว่า ครูผู้สอนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จทางการเรียนดนตรี ซึ่งนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูผู้สอน โดยจากการตอบแบบสอบถามชี้ให้เห็นว่า ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างและแรงบันดาลใจต่อนักเรียนในการเป็น

นักดนตรีที่มีคุณภาพและมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการฝึกซ้อมและมีเป้าหมายในการเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในเกี่ยวกับความกระตือรือร้นต่อการเรียนของนักเรียน ที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนใส่ใจในการเรียน ฝึกซ้อมและปรับปรุงตนเองตามคำแนะนำของครูผู้สอน

2. สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับนักเรียน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีระเบียบวินัยในการฝึกซ้อม ตั้งเป้าหมายและวางแผนทางการเรียน ซึ่งนักเรียนและเพื่อนจะช่วยเหลือกันในเรื่องการเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำให้เห็นว่า ตัวนักเรียนและเพื่อนจะชักชวนกันไปฝึกซ้อมไม่ว่าจะเป็นการฝึกซ้อมส่วนตัวหรือการฝึกซ้อมรวมวง ทั้งนี้การฝึกซ้อมรวมวงที่จะเกิดประสิทธิภาพได้นั้นต้องมาจากการที่สมาชิกทุกคนในวงเตรียมตัวฝึกซ้อมโน้ตส่วนตัวมาก่อนล่วงหน้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อนตนเอง ที่นักเรียนเข้าเรียนและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในคาบเรียน ทั้งนี้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียน อีกทั้งสามารถเป็นแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองซึ่งส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน

3. สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน พบว่า นักเรียนเครื่องสายตะวันตก ระดับเตรียมอุดมดนตรีได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นอย่างมาก ทั้งการสนับสนุนทางการเงิน การส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับประสบการณ์ทางดนตรีเช่น การเข้าร่วมแข่งขันดนตรีที่จัดในประเทศและต่างประเทศ การเข้าร่วมอบรมทางดนตรี และการจ้างครูพิเศษในการเสริมทักษะทางการปฏิบัติเครื่องดนตรีของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองคอยให้กำลังใจในการพัฒนาตนเองและฝึกซ้อมต่อนักเรียนเสมอ

4. บรรยากาศการเรียนการสอน พบว่าในชั้นเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอกและวิชาการรวมวงของนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีความสนุกสนานและน่าสนใจ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าและรับผิดชอบต่อนตนเองในการเรียนและการฝึกซ้อมก่อนการเข้าเรียนทุกครั้ง จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนทำให้ทราบว่า การฝึกซ้อมและเตรียมตัวเพื่อการเข้าเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอกมาก่อนนั้น ทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความต่อเนื่อง ไม่ตึงเครียดและนักเรียนสามารถเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี

7. ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันการศึกษาทุกระดับ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ของแต่ละสถาบันได้
2. ครูผู้สอนวิชาบรรยายในส่วนของรายวิชาแกนดนตรี สามารถจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักปฏิบัติเครื่องดนตรีมีความเชื่อมโยงกับวิชาทฤษฎี เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อการฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ เนื่องจากเครื่องดนตรีแต่ละประเภทมีเทคนิคและการฝึกซ้อมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผลจากงานวิจัยต่างๆ

จะสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลและพัฒนาแนวการเรียนการสอนให้ครอบคลุมการเรียนการสอนในทุกประเภทเครื่องดนตรีต่อไปได้

8. บรรณานุกรม

- ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- เพ็ญณี กันตะวงษ์. (2523). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คูรุปริทัศน์.
- ศศิวิมล ช่างเรียน. (2548). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเครื่องดนตรีปฏิบัติของนักเรียนเตรียมอุดมดนตรีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชชวรรณ ศรีมาศ. (2551). *การศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการซ้อมเปียโนของนักเรียนระดับชั้นต้น กรณีศึกษาโครงการดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรติ ประพัฒน์รังษี. (2550). *กระบวนการฝึกซ้อมดนตรี (กลุ่มเครื่องลมไม้) กรณีศึกษานักเรียนชั้นเตรียมอุดมดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). *การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนสูงและต่ำของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อภิชัย เลี่ยมทอง. (2555). *หลักสำคัญสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีเพื่อประสิทธิภาพสูงสุด: Principal of Effective Practicing Strategy for Instrumentalists*. *วารสารดนตรีรังสิต*, 7(1), 29-47.
- Evens, A. (1995). *The Secrets of Musical Confidence: How to maximize your performance potential*. London: Thorsons. Gerle R.
- Havas, L. (1979). *Structure & Style: The Study and Analysis of Music Forms*. (Expanded Edition.) FL: Simmy-Biechard Inc.
- Holschuh, J., & Nist, S. (2000). *Active Learning: Strategies to College Success*. US: Allyn and Bacon.
- Hull, C. L. (1943). *Principle of Behavior*. New York: D. Appleton-Century Company.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. US: Addison-Wesley Educational Publishers Inc.
- Snitkin, H. (1996). *Practicing for Young Musicians, You are your own teacher (Revised Edition)*. US: HMS Publication, 11-2.